

■ ارزیابی کارگاه‌های آموزشی سرای اهل قلم در
بیست و دومین نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران

محدثه دخت عصمتی | فهیمه حمدا لوزاده

■ چکیده

هدف: کارگاه‌های آموزشی سرای اهل قلم کارنامه نشر در بیست و دومین نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران، ارزیابی شده است.

روش/رویکرد پژوهش: روش پژوهش، پیمایشی - توصیفی و ابزار پژوهش پرسشنامه است که بین ۲۸۴ نفر از شرکت‌کنندگان در کارگاه‌های مختلف به صورت تصادفی توزیع شده است.

یافته‌ها: یافته‌های حاصل از پژوهش نشان داد که اکثریت افراد شرکت‌کننده در کارگاه‌ها از اطلاع‌رسانی و نحوه برگزاری کارگاه، انتخاب موضوعات و نحوه تدریس مدرسین رضایت داشته‌اند. اگرچه مخاطبین خواستار فضای فیزیکی مناسب‌تر (چیدمان صندلی، نور مناسب و خوانایی اسلایدها) و در نظر گرفتن وقت بیشتر برای کارگاه‌ها و اطلاع‌رسانی در سطحی وسیع‌تر در سال‌های آتی هستند، اما به طور کلی ارزیابی کارگاه‌ها نشان‌دهنده این است که شرکت‌کنندگان از تمامی کارگاه‌های برگزار شده، رضایت نسبی داشته‌اند.

نتیجه‌گیری: نتایج پژوهش نشان داد که برگزاری کارگاه‌ها رضایت مراجعان را به همراه داشته است. اگرچه مخاطبین خواستار فضای فیزیکی مناسب‌تر (چیدمان صندلی، نور مناسب و خوانایی اسلایدها) و در نظر گرفتن وقت بیشتر برای کارگاه‌ها و اطلاع‌رسانی در سطحی وسیع‌تر در سال‌های آتی هستند، اما به طور کلی ارزیابی کارگاه‌ها نشان‌دهنده این است که شرکت‌کنندگان از تمامی کارگاه‌های برگزار شده رضایت نسبی داشته‌اند.

کلیدواژه‌ها

ارزیابی، کارگاه‌های آموزشی، نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران، سرای اهل قلم، کارنامه نشر، خانه کتاب ایران، انجمن کتابداری و اطلاع‌رسانی ایران

ارزیابی کارگاه‌های آموزشی سرای اهل قلم در بیست و دومین همایشگاه بین‌المللی کتاب تهران

محدثه دخت عصمتی^۱ | فهیمه حمداله زاده^۲

دریافت: ۱۳۸۸/۹/۸ پذیرش: ۱۳۸۸/۱۱/۶

مقدمه

مشکانی (۱۳۸۶) کارگاه آموزشی را تجربه یادگیری فشرده می‌خواند که در آن فراگیرنده به‌طور فعال در جریان یادگیری مشارکت می‌کند تا به نیازهای یادگیری خود دست یابد. در معنای کلی، کارگاه‌های آموزشی، ابزار مهمی برای ارائه اطلاعات و برنامه‌های خاصی هستند که با هدف‌های مشخص و از پیش تعیین شده جهت ایجاد مهارت‌های موردنظر برای افراد مورد آموزش طراحی می‌شوند (گنسکو^۳ و دیگران^۴، ۲۰۰۶؛ فدایی، ۱۳۸۱). روش‌ها، فنون و نحوه اجرای برنامه‌های کارگاهی به‌گونه‌ای است که شرکت‌کنندگان را در فرآیند حل مسئله و نتیجه‌گیری درگیر می‌کند و بدون اینکه مدرسان کارگاه به‌طور مستقیم به توضیح نتایج بپردازند، شرکت‌کنندگان مفاهیم و مسائل را استنباط می‌کنند (فدایی، ۱۳۸۱).

اکثر پژوهش‌هایی که درخصوص کارگاه‌های آموزشی برگزار شده، به تأثیر کارگاه‌ها بر شرکت‌کنندگان اشاره داشته تا به ارزیابی آنها، به‌ویژه پژوهش‌های خارج از کشور، که پژوهش‌های: محمدنژاد، سالاری و چراغی، ۱۳۹۰؛ حسینی نوری، ۱۳۹۰؛ عطایی و دیگران، ۱۳۸۹؛ باغچقی و کوهستانی، ۱۳۸۹؛ فیسچر^۵ و دیگران، ۲۰۰۹؛ جریموکس^۶ و دیگران، ۲۰۱۲؛ تاناب^۷ و دیگران، ۲۰۱۱؛ لائوری، دانیلا و آن^۷، ۲۰۰۶، از این نمونه هستند. تحقیقات دخت عصمتی و اطلسی، ۱۳۸۷؛ نیکومنظری و حسن‌زاده، ۱۳۸۷؛ پاکبین و طالب‌پور، ۱۳۸۲، از معدود پژوهش‌هایی هستند که به ارزیابی کارگاه‌ها پرداخته‌اند.

۱. دانشجوی کارشناسی ارشد کتابداری و

اطلاع‌رسانی دانشگاه آزاد اسلامی،

واحد تکنابین (نویسنده مسئول)

mdokhtesmati@gmail.com

۲. کارشناس کتابداری و اطلاع‌رسانی دانشگاه

پیام‌نور تهران

fahimeh.hamdollahzadeh@gmail.com

3. Genskow

4. Fischer

5. Gremeaux

6. Tanabe

7. Laurie, Daniela & Ann

مرتبطترین تحقیق، مربوط به پژوهش دخت عصمتی و اطلسی (۱۳۸۷) است که به ارزیابی کارگاه‌های آموزشی سرای اهل قلم در بیست و یکمین نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران پرداختند. براساس نتایج این پژوهش، شرکت‌کنندگان از نحوه اطلاع‌رسانی، شیوه برگزاری کارگاه و تدریس مدرسین رضایت داشتند. بیشترین رضایت مربوط به نحوه اطلاع‌رسانی از برگزاری کارگاه و کمترین رضایت از کیفیت محل برگزاری به دلیل صدای محیط، نور ضعیف، کمبود جا و کمبود وقت برای برگزاری کارگاه‌ها بوده است. نتایج پژوهش نیکومنظری و حسن‌زاده (۱۳۸۷) درخصوص ارزیابی کارگاه‌های آشنایی با روش‌های پژوهشی کیفی که توسط ادکای دوره چهارم در شهر کرمانشاه برگزار شد، حاکی از رضایت شرکت‌کنندگان از نحوه برگزاری، موضوع و مدرس است. پاک‌بین و طالب‌پور (۱۳۸۲) کارگاه آموزشی سوزن‌دوزی، بافت تاپستری و رنگرزی مقاوم پارچه پاکستان را مورد ارزیابی قرار دادند. یافته‌های حاصل از پژوهش آنها نشان داد که شرکت‌کنندگان از کارگاه‌ها و اساتید آنها رضایت کامل داشته‌اند.

درکل می‌توان گفت بررسی کیفیت برگزاری کارگاه‌ها، موضوعات ارائه شده، نحوه تدریس مدرسان از جمله مسائلی است که می‌تواند در برنامه‌ریزی برای برگزاری و تداوم این برنامه‌ها در آینده مؤثر باشد. همچنین می‌تواند مسئولان برگزاری را در ارتقای سطح کیفی و برنامه‌ریزی، تصمیم‌گیری و بودجه‌بندی بهتر کارگاه‌های آتی و پی بردن به نیازهای آموزشی شرکت‌کنندگان یاری دهد. لذا با توجه به اهمیت ارزیابی کارگاه‌های آموزشی، هدف این مطالعه، بررسی میزان رضایت شرکت‌کنندگان از کارگاه‌های برگزار شده توسط خانه کتاب و انجمن کتابداری و اطلاع‌رسانی ایران در بیست و دومین نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران است.

کارگاه‌های آموزشی سرای اهل قلم در نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران که توسط خانه کتاب با همکاری انجمن کتابداری و اطلاع‌رسانی ایران از بیستمین نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران آغاز شده است، فرصتی را برای حضور متخصصان و دانشجویان کتابداری و اطلاع‌رسانی و سایر رشته‌ها در سطوح مختلف فراهم می‌کند. شرکت‌کنندگان کارگاه‌ها می‌توانند در خلال توری کتاب‌ها و خرید از نمایشگاه، با صرف زمانی اندک و با حضور دوساعته در کارگاه‌ها، به‌صورت رایگان با یک موضوع علمی در حوزه کتابداری و اطلاع‌رسانی آشنا شوند. این مسأله باعث شده است که کارگاه‌های آموزشی سرای اهل قلم در نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران با استقبال فراوان شرکت‌کنندگان روبرو شود. در بیست و دومین نمایشگاه بین‌المللی کتاب، کارگاه‌های آموزشی‌ای توسط خانه کتاب ایران و انجمن کتابداری و اطلاع‌رسانی ایران در سرای اهل قلم برگزار شد که در جدول ۱ نشان داده شده است.

ردیف	نام کارگاه	مدرس	زمان کارگاه
۱	مهارت‌های اطلاع‌یابی برای کتابداران مساجد	ابوالفضل‌هاشمی	۱۳۸۷/۲/۱۶
۲	سیستم‌ویکی	شیمای مرادی	۱۳۸۷/۲/۱۷
۳	مارک و کارکردهای آن	افشین موسوی چلک	۱۳۸۷/۲/۱۸
۴	شابک و تأثیرهای آن بر نشر ایران	آزاده نظربلند	۱۳۸۷/۲/۲۰
۵	راه‌اندازی کتابخانه‌های دیجیتالی	مهدی علیپورحافظی	۱۳۸۷/۲/۲۱
۶	جستجوی فوکیپشرفته در موتورهای کاوش	سیدمهدی طاهریان	۱۳۸۷/۲/۲۲
۷	مقاله‌نویسی به زبان انگلیسی	دکتر یزدان منصوریان	۱۳۸۷/۲/۲۳
۸	انتشار مقاله در ISI	دکتر حمیدرضا جمالی مهمویی	۱۳۸۷/۲/۲۴
۹	مدیریت منابع تحقیق با endnote	احسان محمدی	۱۳۸۷/۲/۲۵
۱۰	تولید کتاب‌های گویای دیجیتالی	امیرمقدمی	۱۳۸۷/۲/۲۶

جدول ۱

کارگاه‌های برگزار شده
سرای اهل قلم در بیست و دومین
نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران
(۱۶-۲۶ اردیبهشت ۱۳۸۸)

روش پژوهش

روش پژوهش در این مقاله پیمایشی و از نوع توصیفی بوده و ابزار گردآوری اطلاعات پرسشنامه است. پرسشنامه دارای دو قسمت ویژگی‌های فردی و قسمت ارزیابی بوده است که قسمت ارزیابی حاوی ۱۵ سؤال بوده که سؤال‌ها به چهار بخش تقسیم و براساس طیف لیکرت طراحی شده است. قسمت اول مربوط به اطلاع‌رسانی و نحوه برگزاری کارگاه‌ها با ۳ پرسش؛ قسمت دوم موضوع تدریس شده با ۵ پرسش؛ قسمت سوم ارزیابی مدرس با ۶ پرسش؛ قسمت چهارم میزان رضایت از برگزاری این کارگاه‌ها به‌طور کلی است. جامعه پژوهش را شرکت‌کنندگان در کارگاه‌های برگزار شده توسط خانه کتاب و انجمن کتابداری و اطلاع‌رسانی ایران در بیست و دومین نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران تشکیل می‌دهند. پرسشنامه‌ها به صورت تصادفی بین ۲۸۴ شرکت‌کننده در کارگاه‌های مختلف توزیع شد و در نهایت با کمک نرم‌افزار اس. پی. اس. اس بررسی و نتایج حاصل از آنها با جدول‌ها و نمودارهای آماری نشان داده شده است. از آن‌جا که سؤال‌ها براساس طیف لیکرت از خیلی

کم (۱) به خیلی زیاد (۵) طراحی شده، ملاک ارزیابی سه، یعنی میانگین یک تا پنج است. میانگین بیشتر از سه، گویای شرایط مطلوب؛ کمتر از سه حاکی از نبود رضایت، و برابر سه، نشان از وضعیت متوسط دارد.

یافته‌ها

الف) ویژگی‌های فردی:

این پژوهش نشان داد که جامعه شرکت‌کننده در این کارگاه‌ها ۷۶ درصد زنان و ۲۴ درصد مردان بوده‌اند. همچنین بیشتر افراد حاضر در کارگاه‌ها، دانشجوی و در مقاطع دکتری (۲/۵ درصد)، کارشناسی ارشد (۴۵ درصد)، کارشناسی (۵۰ درصد) و دیپلم (۲/۵ درصد) هستند.

ب) ارزیابی کارگاه

۱-۱. اطلاع‌رسانی و نحوه برگزاری کارگاه

از شرایط اولیه هر کارگاه آموزشی، اطلاع‌رسانی مناسب و جامع است که زمینه مناسبی را برای آگاهی افراد و شرکت در این کارگاه‌ها فراهم می‌کند. پس از آن، در نظر گرفتن مکان مناسب برای برگزاری کارگاه‌هاست که در رسیدن به اهداف آموزشی بسیار مؤثر است. در این مطالعه، با طرح سه پرسش، این بخش مورد ارزیابی قرار گرفته که شامل نحوه اطلاع‌رسانی برای برگزاری کارگاه، کیفیت محل برگزاری، امکانات آموزشی (رایانه، پروژکتور، نور، فضا و...) و کیفیت اسلایدها (خوانایی و میزان متن مورد استفاده در اسلاید) است.

فراوانی (درصد فراوانی)						
میانگین	بسیار خوب	خوب	متوسط	ضعیف	بسیار ضعیف	اطلاع‌رسانی و نحوه برگزاری کارگاه
۳/۸۱	۶۴ (۲۲/۹)	۱۳۶ (۴۸/۶)	۵۱ (۱۸/۲)	۲۱ (۷/۵)	۸ (۲/۹)	نحوه اطلاع‌رسانی کارگاه
۳/۶۷	۵۵ (۱۹/۲)	۱۲۲ (۴۲/۵)	۸۱ (۲۸/۳)	۲۱ (۷/۳)	۸ (۲/۸)	کیفیت محل برگزاری و امکانات آموزشی (رایانه، پروژکتور، نور و فضا...)
۴/۳۵	۹۵ (۳۴/۴)	۱۴۶ (۵۲/۹)	۲۲ (۸)	۹ (۳/۳)	۳ (۱/۱)	کیفیت اسلایدها (خوانایی و میزان تشخیص متن مورد استفاده در اسلایدها)
میانگین کل: ۳/۹۴						

جدول ۲

توزیع فراوانی و درصد میزان رضایت شرکت‌کنندگان کارگاه از نحوه اطلاع‌رسانی و امکانات کارگاه

داده‌های جدول ۲ در خصوص اطلاع‌رسانی و نحوه برگزاری کارگاه، نشان می‌دهد که میانگین کلی ۳/۹۴ و بیشتر از حد متوسط است، یعنی مخاطبین این کارگاه‌ها از اطلاع‌رسانی و نحوه برگزاری کارگاه رضایت داشته‌اند. بیشترین رضایت، از کیفیت اسلاید و کمترین آن، کیفیت محل برگزاری و امکانات آموزشی بوده است.

۱-۲. موضوعات تدریس شده

یکی از مهم‌ترین مسائل طراحی یک کارگاه آموزشی انتخاب موضوع است که باید در انتخاب آن بسیار دقت کرد، زیرا تمام مباحث کارگاه را تحت‌الشعاع خود قرار می‌دهد. موضوعات منتخب باید متناسب با نیاز کاربران باشد و در این میان، نو بودن موضوع و همگامی آن با نیازهای اطلاعاتی جامعه بسیار مهم است.

در این بررسی با طرح ۵ پرسش، این بخش مورد ارزیابی قرار گرفته است که شامل اهمیت و ضرورت موضوع تدریس شده، نو بودن موضوع تدریس شده، میزان ارتباط مواد تدریس شده با نیازهای اطلاعاتی خود، میزان آگاهی درباره موضوع مطرح شده قبل از شرکت در کارگاه و میزان افزایش مهارت نسبت به قبل از کارگاه است.

میانگین	بسیار خوب	خوب	متوسط	ضعیف	بسیارضعیف	موضوعات تدریس شده
۴/۵۰	۱۶۰ (۵۶/۵)	۱۷ (۳۷/۸)	۳ (۵/۷)	۰	۰	اهمیت و ضرورت موضوع کارگاه
۴/۳۲	۱۲۵ (۴۵)	۱۲۰ (۴۲/۲)	۳۱ (۱۱/۲)	۳ (۰/۷)	۰	نوبتون موضوع
۴/۲۴	۱۲۳ (۴۳/۵)	۱۱۳ (۳۹/۹)	۴۰ (۱۴/۱)	۶ (۲/۱)	۱ (۰/۴)	میزان ارتباط موضوع کارگاه با نیازهای اطلاعاتی شرکت‌کنندگان
۳/۲۸	۳۴ (۱۲/۱)	۸۸ (۳۱/۲)	۹۹ (۳۵/۱)	۴۷ (۱۶/۷)	۱۴ (۵)	میزان آگاهی از موضوع کارگاه قبل از شرکت
۳/۸۶	۵۰ (۱۷/۷)	۱۵۸ (۵۶)	۶۳ (۲۲/۳)	۸ (۲/۸)	۳ (۱/۱)	میزان افزایش مهارت‌های شرکت‌کنندگان نسبت به قبل از کارگاه
						میانگین کل: ۴/۰۴

جدول ۳

توزیع فراوانی و درصد
موضوعات تدریس شده

داده‌های جدول ۳ گویای وضعیت موضوعی مباحث تدریس شده و میانگین پاسخ‌های مخاطبین، عدد ۴/۰۴ را نشان می‌دهد. زیاد بودن آن از حد متوسط یعنی ۳، نشان‌دهنده آن است که فراگیران از موضوعات تدریس شده رضایت داشته‌اند و بیشترین رضایت از اهمیت و ضرورت موضوعات انتخاب شده و کمترین آن از آگاهی درباره موضوعات مطرح شده قبل از شرکت در کارگاه است، که این امر نشان‌دهنده اهمیت و ضرورت آموزش موضوعات تدریس شده متناسب با نیاز افراد شرکت‌کننده در جامعه اطلاعاتی و گویای تأثیر بسزایی است که در میزان افزایش دانش و مهارت مخاطبان نسبت به قبل از کارگاه داشته است.

۱-۳. ارزیابی مدرسین

مدرس یک کارگاه از عوامل موفقیت آن است که نقش او انتقال اطلاعات به فراگیران است. او باید بتواند محتوای مطالب را با شیوایی بیان و لحنی مناسب به گونه‌ای عرضه کند که میان مطالب جدید و چگونگی نگرش افراد رابطه برقرار شود و با مطرح کردن پرسش‌های لازم، به‌نحوی مفاهیم مهم را در ذهن فراگیران تقویت و از به‌وجود آمدن یکنواختی و کسالت جلوگیری کند، سپس با طبقه‌بندی و جمع‌بندی مطالب باعث شود که فراگیران به‌راحتی ارتباط بین مطالب مطرح شده را درک و تحلیل کنند.

این بخش، ۶ پرسش را دربرداشته و شامل میزان تسلط مدرس به محتوای موضوع تدریس شده، شیوایی بیان و لحن مدرس، مدیریت زمان، کیفیت پاسخ‌گویی به پرسش‌های مخاطبان، تسلسل منطقی مطالب، توصیف و جمع‌بندی مطالب است.

ارزیابی مدرسین کارگاه‌ها	بسیارضعیف	ضعیف	متوسط	خوب	بسیار خوب	میانگین
میزان تسلط مدرس به محتوای موضوع	۰	۰	۱۴ (۱۸/۲)	۱۱۴ (۴۱/۸)	۱۴۵ (۵۳/۱)	۴/۴۷
شیوایی بیان و لحن مدرس	۰	۴ (۱/۴)	۲۰ (۷/۱)	۱۱۴ (۴۰/۳)	۱۴۵ (۵۱/۲)	۴/۴۱
مدیریت زمان	۹ (۳/۲)	۹ (۳/۲)	۴۳ (۱۵/۵)	۱۲۴ (۴۴/۸)	۸۵ (۳۰/۷)	۴/۰۶
کیفیت پرسش و پاسخ	۱ (۰/۲)	۱۴ (۴/۱)	۵۲ (۲۲/۵)	۹۲ (۳۹/۸)	۷۲ (۳۱/۲)	۳/۹۵
تسلسل منطقی مطالب	۰	۲ (۲/۲)	۳۷ (۹/۹)	۱۴۳ (۵۲/۴)	۹۷ (۳۵/۵)	۴/۲۱
توصیف و جمع‌بندی مطالب	۰	۶ (۲/۴)	۳۰ (۱۲/۲)	۱۱۳ (۵۴/۵)	۷۶ (۳۰/۹)	۴/۱۳
میانگین کل: ۴/۲۰						

جدول ۴

توزیع فراوانی و درصد ارزیابی مدرسین کارگاه‌ها

داده‌های جدول ۴ درخصوص مدرسین کارگاه‌ها با میانگین ۴/۲۰ و زیاد بودن آن از حد متوسط یعنی ۳، مبین آن است که فراگیران از شیوه آموزش مدرسین رضایت داشته‌اند. مطابق

جدول، بیشترین رضایت از میزان تسلط مدرسین به محتوای موضوع و کمترین آن از کیفیت پاسخ‌گویی به پرسش‌های مخاطبان است.

۱-۴. میزان رضایت کلی از کارگاه‌ها

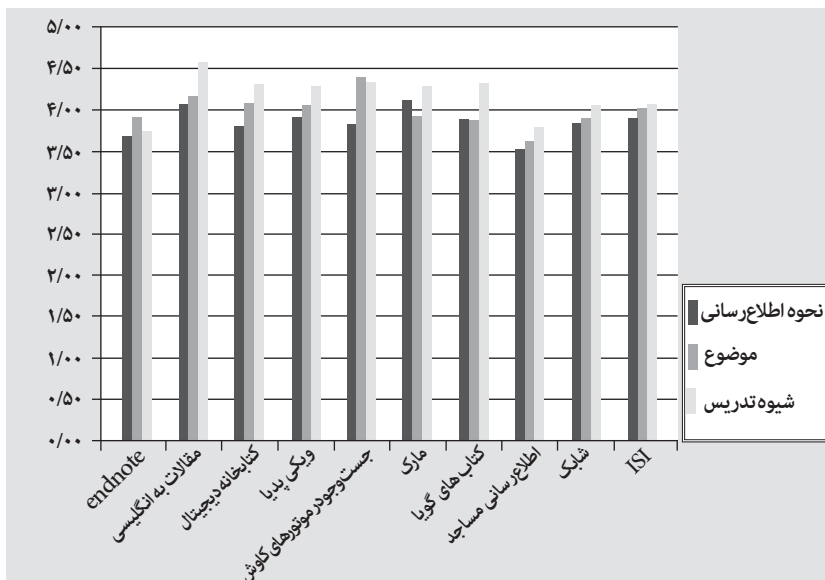
رضایت کلی از کارگاه‌ها	بسیار ضعیف	ضعیف	متوسط	خوب	بسیار خوب	میانگین
میزان رضایت کلی از کارگاه‌ها	۲ (۰/۷)	۷ (۲/۳)	۳۲ (۱۰/۵)	۱۵۴ (۵۰/۳)	۱۱۱ (۳۶/۳)	۴/۴۷
میانگین کل: ۴/۱۹						

جدول ۵

توزیع فراوانی و درصد میزان رضایت کلی شرکت‌کنندگان از کارگاه‌های سرای اهل قلم به تفکیک موضوع کارگاه

داده‌های جدول ۵ نشان می‌دهد میانگین ارزیابی رضایت کلی از این کارگاه‌ها ۴/۱۹ است که بیشتر از حد متوسط است و نشان‌دهنده رضایت کلی شرکت‌کنندگان از این کارگاه‌هاست.

همچنین با توجه به نمودار ۱، بیشترین رضایت از کارگاه مقاله‌نویسی به زبان انگلیسی که بیشترین موفقیت آن معطوف به نحوه تدریس مدرس است و کمترین رضایت، از کارگاه endnote است. در بخش اطلاع‌رسانی و نحوه برگزاری، بیشترین رضایت از کارگاه مارک و کمترین از کارگاه روش تحقیق در کتابخانه‌های مساجد است. در بخش موضوع تدریس شده، بیشترین رضایت از موضوع جست‌وجو در موتورهای کاوش و کمترین، از کارگاه روش تحقیق در کتابخانه‌های مساجد ذکر شده است. همچنین در بخش ارزیابی مدرس، بیشترین رضایت از کارگاه مقاله‌نویسی به زبان انگلیسی و کمترین، endnote عنوان شده است.

نمودار ۱

میزان رضایت شرکت‌کنندگان از کارگاه‌های برگزار شده

نتیجه گیری

نتایج بررسی اطلاعات فردی شرکت کنندگان حاکی از شرکت تعداد زیادی از افراد بوده است که تخصص و تحصیلات کتابداری و اطلاع رسانی نداشته اند. همچنین حضور افرادی با تحصیلات غیر کتابداری و دیپلم در این کارگاه ها نشان دهنده تناسب موضوعات با نیازهای کتابداران و غیر کتابداران و اطلاع رسانی مناسب و رضایت کلی از این کارگاه ها است.

نتایج پژوهش نشان داد که شرکت کنندگان در کارگاه ها، رضایت کلی داشته اند و بیشترین رضایت مربوط به نحوه تدریس مدرسین و کمترین مربوط به اطلاع رسانی و کیفیت برگزاری کارگاه ها به دلیل نداشتن فضای کافی، نور مناسب و کمبود وقت کافی برای برگزاری کارگاه ها بوده است. شرکت کنندگان از شیوه برگزاری کارگاه ها، نحوه تدریس مدرسین، موضوعات تدریس شده و در مجموع همانند پژوهش های دخت عصمتی و اطلسی، ۱۳۸۷؛ نیکو منظری و حسن زاده، ۱۳۸۷؛ پاک بین و طالب پور، ۱۳۸۲، رضایت زیادی از کارگاه ها داشته اند. بیشترین رضایت، از کارگاه مقاله نویسی به زبان انگلیسی و کمترین رضایت، از کارگاه آموزشی endnote است.

باتوجه به نتایج پژوهش، پیشنهاد می شود در ابتدای هر کارگاه کاتالوگ، بروشور، جزوه و راهنمای متناسب، برای ایجاد ذهنیتی از عناوین و موضوعات کارگاه ارائه و کارگاه ها به صورت عملی تر برگزار شوند. به علت شاغل و دانشجو بودن اکثر علاقمندان به شرکت در این کارگاه ها، زمان تشکیل کارگاه ها به بعد از ظهر موکول و زمان بیشتری به برگزاری کارگاه ها اختصاص داده شود. تبلیغ و اطلاع رسانی در مورد این کارگاه ها در نمایشگاه، قبل از برگزاری و در حین برگزاری آن و به صورت وسیع تر در دانشگاه ها و مراکز آموزشی عمومی انجام شود. کارگاه ها در محیطی آرام تر و با بهره گیری از امکانات مناسب از قبیل نور، تهویه، سیستم صوتی، کیفیت بهتر اسلایدها، افزایش تعداد صندلی ها و چیدمان مناسب آنها برگزار و فضای وسیع تری برای برپایی کارگاه ها اختصاص داده شود. بعد از برگزاری کارگاه ها، فایل صوتی و تصویری آن برای کسانی که نمی توانند در این کارگاه ها حضور یابند در سایت انجمن کتابداری و اطلاع رسانی ایران قرار گیرد.

برگزاری کارگاه های مرجع الکترونیکی، وب ۲، وب ۳، نشریات الکترونیکی در ایران، نقاط ضعف و قوت کتابخانه های دیجیتال، مجلات الکترونیکی، حق مؤلف، مهارت های جست و جو و اطلاع یابی، اهمیت ارتباطات و اطلاع رسانی، طراحی صفحات وب، ایکس. ام. ال. ۱۳، نرم افزار کتابخانه دیجیتال، معرفی نرم افزارهای تدوین اصطلاحنامه، ابرموتورهای جست و جو، پایگاه های استنادی، نمایه سازی، روش پژوهش، مقاله نویسی، آموزش نرم افزار اس. پی. اس. اس، آرشیو، آشنایی با نرم افزارهای کتابخانه ای، شیوه های کتابداری نوین، کتابخانه

۲، وب معنایی و آی. اس. سی ۱۶، از جمله موضوع‌های پیشنهادی برای کارگاه‌های سال بعد هستند.

منبع

- باغچقی، نیره؛ کوهستانی، حمیدرضا (۱۳۸۹). تأثیر کارگاه آموزشی محاسبه داروهای انفوزیونی بر یادگیری سریع و پایدار دانشجویان پرستاری. *دوفصلنامه گام‌های توسعه در آموزش پزشکی*. ۱۳: ۷۵.
- پاکبین، صدیقه؛ طالب‌پور، فریده (۱۳۸۲). «ارزیابی کارگاه آموزشی سوزن‌دوزی، بافت تاپستری و رنگ‌رزی مقاوم پارچه پاکستان». *جلوه هنر*، ۲۲: ۵۴-۶۱.
- حسینی‌نوذری، علی اصغر (۱۳۹۰). «بررسی تأثیر کارگاه‌های آموزشی بر میزان توانمندی معلمان با استفاده از روش آزمایش پس‌رویدادی». *ماهنامه معرفت*، ۱۶۷: ۱۳۹.
- دخت‌عصمتی، محدثه؛ اطلسی، رشا (۱۳۸۷). «ارزیابی کارگاه‌های آموزشی سرای اهل قلم در بیست و یکمین نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران». *کتاب ماه کلیات*، ۱۳۰: ۳۴-۴۵.
- عطایی، ماری؛ و دیگران (۱۳۸۹). «تأثیر کارگاه آموزشی تجویز منطقی آنتی‌بیوتیک بر الگوی تجویز آنها در نسخه‌های پزشکان عمومی شهر کرمانشاه». *دوماهنامه بهبود*، ۴: ۹-۱.
- فدایی، ابراهیم (۱۳۸۱). «کارگاه آموزشی چیست؟ کارگاه آموزشی، شفاف بین‌بینش و عملکرد آموزشی را پر می‌کند». *مجله تعاون*، ۱۲۷: ۳۴-۳۶.
- محمدنژاد، اسمعیل؛ سالاری، امیر؛ چراغی، محمدعلی (۱۳۹۰). «بررسی تأثیر کارگاه آموزشی احیای قلبی - ریوی و مغزی (CPCR) بر سطح دانش پرستاران». *فصلنامه علمی امداد و نجات*، ۱۰: ۳۳-۳۹.
- مشکانی، زهرا (۱۳۸۵). *طراحی کارگاه آموزشی*. تهران: دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی تهران.
- نیکومنظری، نگین؛ حسن‌زاده، الهه (۱۳۸۷). «چهارمین کارگاه برگزار شده توسط کمیته آموزش ادا: کارگاه روش پژوهش‌های کیفی». *خبرنامه ادکا*، ۱: ۲۵-۳۲.

Fischer, L.; et al. (2009). "Four years of teaching principles in clinical trials—A continuous evaluation of the postgraduate workshop for surgical investigators at the study center of the German". *Journal of Surgical Education*, 66(1):15-19

Genskow, K. (2006). "Workshop evaluation: Using social indicators to focus efforts for NPS projects". Retrieved April 21, 2012, from:
<http://greatlakeswater.uwex.edu/sites/default/files/library/research-projects/workshops-eval.pdf>

- Gremeaux, V.; et al. (2012). "Evaluation of the benefits of low back pain patients' education workshops during spa therapy". *Joint Bone Spine*. (In Press)
- Laurie, H.; Daniela, B.; Ann, C. (2006). "Evaluation of a public library workshop: Teaching older adults how to search the internet for reliable cancer information". *Journal of consumer health on the internet*, 10(3): 29-43.
- Tanabe, P. (2011). "Evaluation of a train-the-trainer workshop on sickle cell disease for ED providers". *Journal of Emergency Nursing*. (In Press)